

Pirotske šare najlepše i najteže za tkanje

U selu Dojkinci održana šesta tkačka kolonija u kojoj su tkalje iz cele Srbije od žena Pirota učile kako se izrađuju čuveni ćilimi

Tkanje nije ni malo lako. Potrebni su dobar vid, spretni prsti, sposobnost da se precizno računa, strpljenje i umetnički dar, slažu se u opisu veštine koje čuvaju od zaborava žene iz cele Srbije, učesnice šeste po redu tkačke kolonije u staroplaninskom selu Dojkinci.

Od tkalja iz Pirota otkrivale su protekle sedmice, od 12 do 15 jula, „tajnu“ nadaleko poznatog pirotskog ćilima koji je najteži za izradu. Čilimarstvo ovog kraja nije se promenilo od davnina pa čudesne, raznobojne šare nastaju uz višesatno sedenje ispred vertikalnih razboja i preciznog provlačenja pojedinačne vunene pređe.

U 21. veku, međutim, sve je manje onih koje znaju ili se odlučuju da savladaju tehniku. Zato su organizatori kolonije: Udruženje proizvođača rukotvorina **Etno mreža**, uz podršku **NALED-a**, Grada Pirota, Ministarstva poljoprivrede i ambasade **SAD** istakli da okupljanje ujedno ima ekonomsku dimenziju.

Kako je rekla **Violeta Jovanović**, predsednica **Etno mreže** i izvršna direktora **NALED-a**, u Srbiji žene populaciono prednjače, ali kada se govori o njihovom položaju na tržištu rada, naročito u nerazvijenim krajevima one su – u manjini.

– Nastojimo da osnažimo figuru žene kao ravnopravnog člana zajednice. One i te kako mogu da doprinose ekonomskom i turističkom razvoju, naročito ovde na jugu. U okviru ovakvih kolonija koje predstavljaju jedinstveni ekosistem za afirmaciju starih zanata, zalažemo se i za ponovo uvođenje javnih radova u kulturi, čime bi se obezbedio posao ne samo za tkalje već stotine žena u našoj zemlji na izradi rukotvorina kao poslovnih i diplomatskih poklona – istakla je **Violeta Jovanović** u danu zatvaranja kolonije kome su prisustvovali ambasadorica Portugala Marija Virhinija Pina i ambasadori Belgije Kun Adam i Kanade Džajls Norman.

Gradonačelnik Pirota Vladan Vasić rekao je da je lokalna samouprava uporna u čuvanju tradicije. Najviše ćilima jer imaju posebnu vrednost i da se trude da podrže što više projekata čiji je cilj ekonomsko osnaživanje žena.

– Teško je naći zainteresovane da uče tkanje jer je dosta mukotrpno, kazao je on i dodao da su inicirali sastanak, u saradnji s **Etno mrežom**, u Ministarstvu spoljnih poslova kako bi se jedan salon u okviru ove državne institucije opremio rukotvorinama i da se proizvodi tradicionalnih tehnika uvrste u protokolarnu poklone.

Pirotsko čilimarstvo je upisano u Nacionalni registar nematerijalnog kulturnog nasleđa Srbije, na osnovu toga što ga lokalna zajednica prepoznaje kao deo svog identiteta. Pre nekoliko godina pokrenuta je inicijativa da se sva tri ćilima iz Srbije upišu na Unesco listu (pirotski, staparski i sjeničko-peštarski), a pirotski je zbog specifičnosti prvi kandidat koji se priprema za nominaciju.

Da bi se našlo u grupi svetskog nematerijalnog kulturnog nasleđa mora da se prevale još dobar deo puta koji podrazumeva živo prisustvo u kraju u kome je nastalo.

– Aktivnim delovanjem lokalne zajednice, poput edukativnih programa i tkačkih radionica, baš kao što je ova Kolonija, doprinosi se očuvanju zanata, što otvara mogućnost kandidovanja na Unesko listu – pojasnila je Danijela Filipović iz Centra za nematerijalno kulturno nasleđe Srbije.

Tokom trajanja kolonije u Dojkincima i u srednjoj Tehničkoj školi u Pirotu održana je radionica tkanja. Prema rečima Milice Golubović, pomoćnice gradonačelnika, ovde se nadaju da će kao što su do pre nekoliko decenija postojali smerovi za obrazovanje tkalja, istine radi iako je sve manje đaka, pojaviti interesovanje kod mladih za ovaj posao.

Ćilimi za Hilandar

Obnovljeni Beli salon i trpezarija na Hilandaru biće ulepšani stazama pirotskog ćilima. Kako je rekao Vladan Vasić, gradonačelnik Pirota, sa Svete gore je stigla molba i ovom zadatku se pristupilo ozbiljno.

– Već vodimo razgovore s Muzejom, okupljamo žene i nadamo se da ćemo u naredne dve godine uspeti da ispunimo njihovu molbu i naši ćilimi s dva lica, gustom šarom ukrasiti manastir – istakao je Vasić.